

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Theoderici Regis Qvondam Ostrogothorum & Italiae

Cochlaeus, Johannes

Ingolstadii, 1544

VD16 C 4410

De Bellorum Peritia & armata defensione Cap. XIII.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb00004354-8

sublimitatem uestram per uniuersam Hispaniam loco mun-
neris credidimus destinandam. Vt sub ordinationis nostrae
nouitate, inueteratae possit consuetudini nil licere.

Et post multa. Exactorum quoque licentiam fertur amplius
a prouincialibus extorqueri, quam nostro cubiculo constat
inferri. Quod diligenti examinatione discussum, ad hunc uos
modum functiones publicas reuocare decernimus, quae Alar-
ici atque Eurici temporibus constat illatas.

Officium
rectoris pro-
uinciae,

Denique in generali Rectoris prouinciae formula, inter alia
sic scribit. Respice quantum dederint leges, & ad mensuram
te potestatis extende. Tibi fiscalium tributorum credita mon-
stratur exactio, Constat esse tuae fidei commissum, principi
renunciare, quid in prouincijs probatur emergere. Tu etiam
senatorum, ibidem residentem, iuberis audire. Tu in Praefectorum
militem cum ipsius tantum conscientia uindicare, tuum
nomen in sercriptionibus iusserunt Honoratis prouincialibus
anteferri. Quid de te aestimatum sit, datur aduertit, cui tot ui-
dentur nobiles potuisse postponi. Additur, quod a principe
frater uocaris, ut nobilitate praeciosi nominis a uilitate crimi-
num tolleris. Cogita tantorum hominum tibi commissas esse for-
tunas, fama erunt nostri temporis tui mores. Est uita con-
tinens, ut possis in alios esse iudex. Prima aequitas est a se
praesules inchoare, ut debeant criminosi metuere, quem ne-
queunt similem reperire.

Haec sunt nimirum certa paternae curae boni principis erga
subditos suos testimonia, per quae declaratur, quanta sit sub-
sectorum foelicitas, tali subesse principi.

DE BELLORVM PERITIA & armata defensione Cap. XIII.

Quantus

Quantus in armis fuerit Rex Theodericus, ex supra dictis notum est, qui etiam iuuenis tot ferocissimarum gentium, ut Sarmatarum, Bulgarorum, Gepidarum & Herulorum, Victor extiterit. Victo autem Odoacre sic formidabilis mox fuit in Africa Vandalis (sicut in libello de Consulibus testatur Cassiodorus) ut illi pace suppliciter postulata, à Sicilia solita depraedatione mox cessauerint. Quantas autem prouincias per suos praefectos Ducesq; & Comites, post adeptam Italiam, subiecerit regno suo, ex supra dictis lector conijcere potest, ubi de Hispania, Galliaq; et Suauia recitata sunt exempla. Non solum uero cunctas Italiae prouincias (nulla prorsus excepta) sibi subiectas habuit, uerum etiam subiecit sibi bonam & Galliarum & Hispaniarum partem, Siciliam item cum alijs Italiae adiacentibus Insulis, Dalmatiam praeterea & Istriam Pannoniamq; Syrmiensem.

De hac sane elegans extat inter Cassiodori Epistolas rescriptum eius, quo commendat eam prouinciam Colossaeo uiro Illustri, in haec uerba. Iuuat probatis ordinanda mandare, siquidem & de talibus iudicium gaudet eligentis et eorum secura substantia est, quae committitur approbatis. Nam ut optamus esse qui placeat, ita curamus, ut qui placuerit, enitescat. Proinde prosperis iniciatus auspicijs, ad Syrmiensem Pannoniam, quandam sedem Gothorum, proficiscere, Illustris cinguli dignitate praecinctus, commissamq; tibi prouinciam armis protege, iure compone, Ut antiquos defensores recipere laeta possit, quae se nostris parentibus foeliciter paruisse cognoscit. Nosti, qua te nobis conuersationis synceritate commendes. Sola tibi placendi uia est, si quae gerimus, imiteris. Aequitati faue, Innocentiam animi uirtute defende, ut inter Nationum consuetudinem peruersam, Gothorum pollis demonstrare iustitiam. Qui sic semper fuerunt in laudis medio constituti, ut et Romanorum prudentiam caperent, & uirtute

Kk iij gentium

Multae sub
Theo. prouinciae,

Pannonia
Syrmienensis
Gothorum
olim sedes.

gentium possiderent. Remoue consuetudines abominanter inolitas, uerbis ibi potius nō armis causa tractetur. Hæc ibi.

Quam pro-
uidus Rex
circa res bel-
licas.

Quam prouidus autē fuerit iste Princeps in tutandis totius Regni sui finibus, & in cōseruanda ubiq; disciplina militari, atq; in præparandis armis machinisq; & munitionibus, & in exercitandis ad res bellicas militibus in tempore pacis, in com meatibus deniq; ad expeditionem certo tempore disponendis, prudens lector ex Cassiodori Epistolis facile cognoscet. De quibus sanerebus nos hic pauca breuiter cōmemorabimus exempla.

Munitio-
nes Italiæ.

Etenim ad Italiæ munitionem, contra barbarorum per Alpium transitus irruptiones, excitauit quædā munitissima castella, circa Dertonam, Tridentū & Aquilegiam. De quibus extant certa illius rescripta, & de quibus etiam historici testantur, & testatur ipsa rerum experiētia. Vtq; adeo n. tuta à barbarorum incursionibus fuit illius temporibus Italia, ut paucos reperias Imperatores, qui ante ipsum fuerūt, sub quibus tranquillior pax per omnem Italiā fuerit cōseruata.

Tridentum
à The. mus-
ro cinctū.

Etenim muro circumdaturus Tridentum, sic scripsit possessoris Feltrinīs. Necessitas publica, multorum debet deuotione cōpleri. Quia non decet paucos suscipere, quod constat plurimis expedire, ne Regia iussa tepesacta lentescant, dum res utilis delegatur infirmis. In Tridentina igitur regione ciuitatē construī nostra præcepit autoritas. Sed quia territorij paruitas magnitudinem operis sustinere non potest, hoc sollicitudo nostra prospexit, ut acceptis mercedibus cōperentibus, pedaturam murorū omnes in cōmune subeatis, qui uicinitate iungimini, Quatenus accomadato solatio securius impleatur, quod paucis inexplicabile fortasse cognoscitur. Hac conditione scilicet, ut nullus ab his oneribus excusetur, unde nec diuina domus excipitur.

Cæterum ubi in Gallias missurus esset exercitū, sic scripsit cōmune

commune Edictum ad uniuersos Gothos. Innotescēda sunt
magis Gothis quam suadenda certamina. Quia bellicosae
stirpi est gaudium cōprobari. Laborem quippe nō refugit,
qui uirtutis gloriam concupiscit. Et ideo iuuante Deo, quo
autore omnia prosperantur, pro communi utilitate exerci-
tum ad Gallias constituimus destinare, ut simul & uos pro-
fectus occasionem habere possitis, & nos quæ præstitimus,
meritis contulisse uideamur. Latet enim sub ocio laudabilis
fortitudo, Et dum se probandi non habet spacium, occulta
est lux tota meritorū. Atq; ideo Pernandiū, Saionē nostrū,
admouendum curauimus, ut ad expeditionē, in Dei nomi-
ne, more solito, armis, equis, rebusq; omnibus necessarijs suf-
ficienter instructi, Octauo die Calendarum Iuliarum proxis-
me ueniente, modis omnibus Deo fauente moueatis, & nos-
trā peragatis foeliciter iussione. Producite iuuenes uestros
in Martiam disciplinam. Sub uobis uideant, quod posteris
referre contendant. Nam quod in iuuentute non discitur,
in matura ætate nescitur.

Expeditio
Gothorum
contra Gal-
lias.

De armorum autem preparatione sic scripsit Aflio Co-
miti Dalmatiæ. Ordinatio nostra non debet per moram im-
pediri. Ne quod salubriter constat esse dispositum, per tardis-
tatis uicium incurrat obstaculum. Et ideo ante distribuenda
sunt arma, quā possit flagitare necessitas, ut cum ea tempus
exegerit, paratiores ad imperata sufficiant. Ars enim bellan-
di, si non præluditur, cum necessaria fuerit, non habetur, pro-
inde Illustris sublimitas tua Salonitanis militibus, ut cuiq; se
expediēdi facultas obtulerit, pro nostra iussione arma ne-
cessaria procurabit. Quia fida Reipub. salus est defensor ar-
matus. Discat miles in ocio, quid proficere possit in bello.
Animos subito ad arma nō erigunt, nisi qui se ad ipsa ideo
neos, præmissa exercitatione, confidunt.

Armorum
preparatio.

Quam pius uero & liberalis erga deuictos prouinciales,
bello

Pius et libe-
ralis in uis-
tos Rex
Theo.

bello recens subiugatos fuerit Rex iste, ex breuibus quibusdā in bello Gallico reſcriptis liquido cognosci poteſt. Hæc enī ſunt uerba eius ad uniuerſos prouinciales in Gallia cōſtitutos. Vobis (inquit) hoſtili ferocitate ualſtatis, pro qualitate læſionis per indiſtionem Quartam relaxatam agnoſcite tributariam functionem. Quia non gratulamur exigere, quod triftis noſcitur ſolutor aſſerre. Ita tamen ut de illis quæ cōſtat intacta, exercitiales iuuentur expenſæ. Quia illos in totum deuotio non debet deſerere, quos pro ſelaborare cognoscit, inualidus eſt ſiquidē ieiunus deſenſor, nec animus miniſtrat audaciam, cum uirtus corporis fuerit deſtituta.

Et ruruſ ad eodem. Ut nec nimia (inquit) poſſeſſores illatione grauentur, ex Italia deſtinauimus exercitiales expenſas. Ut ad deſenſionem ueſtrā directus exercitus, noſtris humanitatibus aleretur, ſolumq; auxiliu prouinciæ de tam magna congregatione ſentirent. Ducibus etiam ac præpoſitis ſufficientem trāſmiſimus pecuniæ quantitatem, ut eorū præbendæ quæ non potuerunt conuehi, ibi debuiffent ſine alicuius diſpēdio cōparari. Quia delectui noſtro nec illa uoluimus imponere, quæ uos potuiſtis (ut arbitramur) offerre.

Et ad Vnigim Spatariū in proxima poſt epiſtola ſic ſcripſit, Aliorum forte Regum prælia captarum ciuitatum aut prædas appetunt aut ruinas. Nobis propoſitum eſt, Deo iuuante, ſic uincere, ut ſubieſti ſe doleant, noſtrum dominium tardius acquiſiſſe.

Et ruruſ in proxima poſt Epiſtola uniuerſis poſſeſſoribus Arelatenſibus ita ſcripſit. Quamuis primū ſit, laſos incolas reſouere, & in hominibus magis ſignum pietatis oſtendere, tamen utrumq; humanitas noſtra coniungit. Ut & largitatis remedio ciuibus conſulamur, & ad cultum reducere antiqua moenia feſtinemus. Sic enim fiet, ut fortuna urbis, quæ inciuibus erigitur, fabricarū quoq; decore monſtretur,
Pro

Pro reparatione itaq; murorum Arelatensium uel turrium
uetustarum certam pecuniæ direximus quantitatem. Victua
lia quoq; quæ uestras releuare uideantur expensas, fecimus
præparari, ut uobis destinentur, cum tempus nauigationis
arriserit. Releuate nunc omnes, & de nostra prouisione re-
creati, futuræ copiæ spem tenentes, diuino fauore habetote
fiduciam. Quia nō minus est, quod nostris uerbis, quā quod
horreis continetur.

Reparatio
murorum
Arelatensium

Quantum uero in stipendiū militibus extraneis dare so-
litus fuerit, breui quodā ad Gepidas in Gallias à se destinatos
Epistolio declarat, in hæc sane uerba. Fuerat quidē disposi-
tionis nostræ, ut uobis iter agentibus, annonas iuberemus
expendi. Sed ne species ipsæ aut corruptæ aut difficile præ-
berentur, in auro uobis Tres solidos per hebdomadam eligi
mus destinare. Ut & mansiones uobis, pro ut herbarū copia
suppetit, possitis eligere, & quod uobis est aptū, magis eme-
re debeatis. Nam & possessorem hæc res occurrere facit, si
uos necessaria comparare cognoscit. Monete sceleriter, ite
moderati. Tale sit iter uestrum, quale debet esse qui laborant
pro salute cunctorum.

Stipēdium
in auro tres
solidi per
hebdoma-
dam.

De eisdem quoq; ad Veranum Saionem, inter cætera sic
scripsit, Deuotioni tuæ præsentī auctoritate delegamus, ut
multitudinem Gepidarum, quam fecimus ad Gallias, custo-
diæ causa, properare, per Venetiam atq; Liguriam sub omni
facias moderatione trāsire. Quibus ne aliqua excedendi præ-
beretur occasio, per unā quāq; hebdomadā sumptus eis Tres
solidos largitas nostra direxit. Ut illis cū prouincialibus nos-
tris non rapiendi uotum, sed cōmerciū sit facultas. Illud pla-
ne pro cunctorū quiete laborantibus indulgentia nostra cō-
cedit. Ut si aut eorū carpēta, itinere longiore quassantur, aut
animalia attrita læguescūt, te custode atq; mediāte, cū possit
foribus sine aliqua oppressione mutētur. Ut qui daturi sunt
LI corpore

Aequitas in
ter milites et
possessores
custodiēda.

corpore aut qualitate meliora, quamuis paruis sanis animas
libus acquiescant. Quia incerta est uita eorum, quæ nimia fa
tigatione lassantur. Ita fit, ut nec illis desit subuectio necessa
ria, & nullus se læsum tali permutatione cognoscat.

DE REGALI THEODERICI
Regis Magnificētia Cap. XIII.

Excellentia
regis Theo.

Q Vanta fuerit huius Regis Magnificētia in structuris
& operibus, tum nouis exornandis, tum ueteribus res
parandis, magna ex parte supra cōmemoratū est, præsertim
in ijs quæ Romæ & Rauennæ fieri curauit. Quanta in pala
tio & in comitatu eius fuerit magnificētia, ex Sydonij episto
la & ex quibusdam eius rescriptis conijcere licet. Quanta in
super in donis et legationibus ad diuersos reges & principes,
partim ex historijs, partim ex eius rescriptis cognoscitur.
Nullus enim eo tempore Regum aut principum per uniuersam
Europam illo uel potentia maior, uel armis clarior, uel
fama celebratior, aut opibus affluentior, aut gratia atq; autho
ritate apud omnes ualentior, aut sapientiæ opinione illustris
or. Nos hic pauca, Antiquitatis illustrandæ amore, exempla
recitabimus, quæ prolixitate lectorem non grauent.

Verba Cas
siodori in li
bello de Cō
sulibus.

Refert in libello de Cōsulibus Cassiodorus senator, quod
proximo anno post ipsius Cassiodori consulatum, Florentino
et Anthemio C O S S. Rex Theodericus, filiam suam,
Dominam Amalasantam, gloriosi uiri, Domini Eutharici
Cillicæ (quem ex regali Balthorum Gothicæ gentis familia
ex Hispanijs in spem & successionem regni euocauerat) ma
trimonio copulauerit. Et mox subsequenti anno, eundem
Eutharicum cōsulem designatum Romam miserit, qui mis
rabili gratia senatus & plebis exceptus fuerit ad edendum
fœliciter cōsulatū. Itaq; D. N. Eutharico Cillicæ & Iustino
Aſſig.